

Skýrsla stjórnar á ársfundi Frjálsa lífeyrissjóðsins 26. maí 2016

Ásgeir Thoroddsen, stjórnarformaður

Fundarstjóri, sjóðfélagar og aðrir fundarmenn,

Árið 2015 var eitt besta ár sjóðsins frá stofnun þegar horft er til nokkurra þátta í rekstri hans.

- Meðalraunávöxtun allra fjárfestingarleiða og tryggingadeildar var 9,5%.
- Raunávöxtun stærstu fjárfestingarleiðarinnar, Frjálsa 1, var 11,0% og hefur raunávöxtun leiðarinnar ekki verið hærrí frá árinu 2003.
- Frjálsi Áhætta skilaði metraunávöxtun eða 18,0% sem er hæsta raunávöxtun í sögu sjóðsins.
- Á árinu greiddu 19.475 sjóðfélagar 11,7 milljarða kr. í iðgjöld til sjóðsins og hefur fjöldi greiðandi sjóðfélaga og fjárhæð iðgjalda í sjóðinn aldrei verið hærrí.
- Sjóðurinn greiddi 2,3 milljarða kr. í lífeyri til 2.798 sjóðfélaga.
- Tryggingafræðileg staða tryggingadeildar sjóðsins batnaði sjötta árið í röð og voru eignir umfram heildarskuldbindingar í lok árs 5,0% sem endurspeglar sterka tryggingafræðilega stöðu sjóðsins.
- Loks var Frjálsi lífeyrissjóðurinn valinn besti lífeyrissjóður Evrópu í sínum stærðarflokki annað árið í röð af fagtímaritinu Investment Pension Europe. Í umsögn dómnefndar kom meðal annars fram að samhliða öflugri áhættustýringu hafi Frjálsi lífeyrissjóðurinn sýnt framsýni í fjárfestingarákvörðunum undanfarin ár sem hefur skilað sér í góðri ávöxtun og ánægðum sjóðfélögum. IPE hefur veitt Frjálsa lífeyrissjóðnum fjölmörg verðlaun á undanförunum árum. Til viðbótar við ofangreind verðlaun var sjóðurinn t.d. valinn besti lífeyrissjóður Evrópuþjóða með undir 1 milljón íbúa árin 2013 og 2014.

Hrein eign til greiðslu lífeyris hjá Frjálsa í lok árs 2015 var tæpar 174 milljarðar. Sjóðurinn hefur stækkað mikið á undanförunum árum og hlutfallslega meira en aðrir lífeyrissjóðir landsins. Árið 2015 stækkaði sjóðurinn um 28 milljarða eða 19% sem er veruleg stækkun. Sjóðurinn var í lok árs 6. stærsti lífeyrissjóður landsins.

Þótt ávöxtun Frjálsa hafi verið góð á árinu þá skiptir langtímaávöxtun mestu máli í lífeyrissparnaði. Það er sérstaklega ánægjulegt að langtímaávöxtun sjóðsins, sem sést í 5 og 10 ára ávöxtunartölum er góð miðað við markaðsaðstæður og aðra sambærilega sjóði. Arnaldur Loftsson framkvæmdastjóri sjóðsins og Marínó Örn Tryggvason forstöðumaður eignastýringar fagfjárfesta hjá Arion banka munu hér á eftir kynna ársreikning sjóðsins.

Ein af helstu áskorunum lífeyrissjóða er að þeir eru mjög stórir miðað við hagkerfið og því er nauðsynlegt fyrir lífeyrissjóði að auka erlendar fjárfestingar. Fjármagnshöft hafa haft mikil áhrif á fjárfestingastefnu og eignastýringu Frjálsa. Á undanförunum mánuðum hefur Seðlabankinn heimilað sjóðnum að fjárfesta með takmörkuðum hætti erlendis og sjóðurinn hefur nýtt sér þær heimildir. Líklegt er að Frjálsi fái meiri heimildir á næstu árum til erlendra fjárfestinga.

Eins og við vitum fer meðalævilengd þjóðarinnar hækkandi. Lenging á meðalævi þýðir að ellilífeyrir úr tryggingadeild, sem er greiddur til æviloka, er greiddur lengur til hvers sjóðfélaga að meðaltali og hækkar því skuldbindingar sjóðsins.

Af hálfu Félags íslenskra tryggingastærðfræðinga hafa verið kynntar hugmyndir um að áætlun um lífslíkur fólks í framtíðinni verði grundvöllur við mat á lífeyrisskuldbindingum lífeyrissjóða en ekki lífslíkur út frá reynslu í fortíðinni eins og hefur verið.

Breyttar forsendur myndu hækka áfallnar skuldbindingar tryggingadeildar um ca. 18% ef ekki væri gripið til neinna mótvægisáðgerða.

Stjórn sjóðsins hefur rætt um mögulegar mótvægisáðgerðir og sem dæmi um mögulega mótvægisáðgerð eru hugmyndir frá Landssamtökum lífeyrissjóða um að ellilífeyristökualdur verði hækkaður um 2 mánuði á ári næstu 12 árin og 1 mánuði á ári næstu 12 ár þar á eftir. Þannig yrði ellilífeyristökualdur hækkaður í litlum skrefum um þrjú ár næstu 24 árin.

Frjálsi ákvað á sínum tíma einn fárra lífeyrissjóða að bjóða upp á að skylduiðgjaldi yrði ráðstafað að hluta til frjálsrar séreignar sem er laus til útborgunar við 60 ára aldur. Þær breytingar sem líklegt er að þurfi að grípa til munu ekki hafa áhrif á útgreiðslur frjálsrar séreignar. Vonast er eftir að tillögur um breytt fyrirkomulag taki gildi í byrjun árs 2017 og að lífeyrissjóðir geri breytingar á samþykktum á aukaársfundum á árinu 2016.

Við höfum upplifað almenna ánægju og traust sjóðfélaga til sjóðsins. Árlega gerir Capacent Gallup könnun á viðhorfi sjóðfélaga til lífeyrissjóða sem þeir greiða í. Spurt hefur verið m.a. um viðhorf til þjónustu, upplýsingargjafar, ávöxtunar og traust á stjórn og stjórnendum. Það er skemmt frá því að segja að niðurstaða könnunarinnar hefur komið mjög vel út fyrir Frjálsa lífeyrissjóðinn á undanfönum árum. Frjálsi hefur fengið framúrskarandi niðurstöður í öllum lykilþáttum. Það er okkur mikilvægt að upplifa þetta jákvæða viðhorf og traust til sjóðsins sérstaklega í ljósi þess að sjóðfélagar velja að greiða í sjóðinn en ber ekki skylda til þess eins og tíðkast svo almennt hér á landi. Ef illa er staðið að rekstri sjóðsins geta sjóðfélagar valið að hætta að greiða til sjóðsins og greiða í staðinn til annarra lífeyrissjóða. Í lok árs höfðu rúmlega 50 þúsund sjóðfélagar valið að greiða í sjóðinn. En þrátt fyrir að vel hafi tekist til við rekstur sjóðsins á undanfönum árum þýðir ekki að slaka á. Velgengi heldur ekki áfram af sjálfu sér. Stjórn og starfsfólk halda áfram að leita að hagstæðum fjárfestingartækifærum, bæta rekstur og þjónustu til sjóðfélaga og launagreiðenda. Sem dæmi má nefna að á síðasta ári kynnti sjóðurinn nýja þjónustu fyrir launagreiðendur og sjóðfélaga sem eru sjálfstætt starfandi. Launagreiðendavefurinn býður upp á viðbótarmöguleika við að senda skilagreinar með rafrænum hætti og hafa betri yfirsýn yfir iðgjaldagreiðslur og skilagreinar.

Þá er hafin vinna við að hanna sjóðfélagavef þar sem sjóðfélagar geta nálgast m.a. upplýsingar um iðgjöld, lífeyrisgreiðslur og stöðu réttinda og séreignar. Jafnframt munu sjóðfélagar geta gert breytingar á forsendum samninga sinna. Það er von mín að sjóðfélagavefurinn leiði til þess að enn fleiri sjóðfélagar náglist upplýsingar um lífeyrissparnað sinn í Frjálsa lífeyrissjóðnum með rafrænum hætti því ekki verður lengur forsenda að eiga aðgang að Netbanka Arion banka.

Í janúar 2016 lækkaði stjórn sjóðsins vexti á lífeyrissjóðslánum, bauð upp á fleiri lánsform og gerði frekari breytingar á lánareglum til hagsbóta fyrir sjóðfélaga. Breytingarnar miðuðu að því að auðvelda sjóðfélögum fjármögnun og auka sveigjanleika þeirra við lántöku. Óhætt er að segja að sjóðfélagar hafi tekið þessum breytingum fagnandi því gríðarleg ásókn hefur verið í lánin jafnt og þétt eftir að breytingarnar voru kynntar.

Stjórn Lífeyrissjóðs starfsmanna sveitarfélaga (LSS) tók þá ákvörðun að loka séreignadeild sjóðsins og var séreign sjóðfélaga flutt í Frjálsa lífeyrissjóðinn nema sjóðfélagar óskuðu eftir að flytja séreignarsparnað sinn til annarra vörsluaðila. Sjóðfélagar í séreignardeild LSS voru um eitt þúsund talsins og nam heildarflutningur séreignarsparnaðar þeirra í Frjálsa um 1,5 milljörðum kr.

Fyrir hönd stjórnar lýsi ég yfir ánægju með það traust sem sjóðnum var sýnt með samkomulaginu við LSS og býð jafnframt nýja sjóðfélaga velkomna í sjóðinn.

Stjórn Frjálsa fékk ráðgjafarsvið KPMG til að gera úttekt á stjórnarháttum sjóðsins á árinu. Í framhaldinu af þeirri vinnu voru gerðar breytingar á starfsreglum stjórnar með hliðsjón af Leiðbeiningum um stjórnarhætti fyrirtækja sem eru gefnar út af Viðskiptaráði Íslands, Nasdaq Iceland og Samtökum atvinnulífsins. Stjórn hefur útbúið stjórnarháttayfirlýsingu fyrir árið 2015 sem er birt í heild sinni í viðauka við ársreikning sjóðsins en henni er ætlað að styðja við góða stjórnarhætti og uppfylla kröfur í reglum um ársreikninga lífeyrissjóða.

Ágætu sjóðfélagar.

Stjórn Frjálsa lífeyrissjóðsins er skipuð sjö mönnum. Meirihlutinn, fjórir eru kosnir á ársfundi sjóðsins en þrír skipaðir af rekstraraðila sjóðsins, Arion banka.

Á fundinum nú verða tveir stjórnarmenn kosnir til tveggja ára. Fleiri eru í framboði þannig að ljóst er að kosið verður milli frambjóðenda. Jafnframt er kosið um tvo varamenn til eins árs en aðeins tveir eru í framboði og varamenn því sjálfkjörnir.

Eitt af verkefnum ársfundar er að ákvarða laun stjórnarmanna. Töluverðar umræður voru innan stjórnar um hvaða stjórnarlaun ætti að gera tillögu um á ársfundi til ákvörðunar. Ef horft er 10 ár aftur í tímann þá hafa laun í landinu almennt hækkað um 100% en laun stjórnar um 40% og voru stjórnarlaun ákveðin á ársfundi í fyrra 105 þús. kr. á mánuði. Eftir efnahagshrunið ákvað stjórnin að eigin frumkvæði að lækka stjórnarlaunin og hafa stjórnarlaun eftir þann tíma ekki haldið í við launaþróun. Tíma stjórnarmanna sem varið er í stjórnarstörf fer aftur á móti vaxandi. Haldnir voru 17 stjórnarfundir á liðnu starfsári og auk fundanna sjálfra fer mikill tími hjá stjórnarmönnum í undirbúning þeirra. Jafnframt eru gerðar eðlilegar kröfur um að stjórnarmenn viðhaldi og efla þekkingu sína með því að sækja fundi, námskeið og ráðstefnur. Með hliðsjón af þeim tíma sem fer í stjórnarstörf og til að halda í við launaþróun sl. 10 ára leggur stjórnin til að stjórnarlaun verði nú ákveðin 150 þúsund kr. á mánuði og stjórnarformaður fái tvöföld þau laun eins og verið hefur. Jafnframt leggur stjórnin til að laun varamanna verði áfram helmingur af launum aðalmanna fyrir hvers setinn fund en lágmarksárslaun lækki úr tveimur mánaðarlaunum aðalmanns í ein og hálf stjórnarlaun aðalmanns. Rökin fyrir lágmarkslaunum varamanna eru að þeir eins og aðalstjórnarmenn falla undir eftirlit Fjármálaeftirlitsins og þurfa að uppfylla hæfisskilyrði laga um lífeyrissjóði sem takmarkar möguleika þeirra á öðrum störfum, þar með talið stjórnarstörfum.

Ég vil að lokum þakka meðstjórnarmönnum mínum mjög ánægjulegt samstarf. Það er góður andi í stjórninni. Okkur finnst sjóðurinn vera á góðri, og miðað við aðstæður, nokkuð tryggri siglingu.

Ég vil enn þakka því starfsfólki sem að rekstri sjóðsins kemur og á heiðurinn af velgengni hans. Alveg sérstaklega þakka ég framkvæmdastjóra sjóðsins, Arnaldi Loftssyni, fyrir ósérhlífni í störfum og jákvæðu viðhorfi. Félagi hans Marínó Örn Tryggvason á hér líka frábæran hlut að. Óhætt er að segja að stjórnin beri mikið traust til þeirra beggja og reyndar til allra þeirra starfsmanna sem að rekstri Frjálsa koma.

Hvað varðar sjálfan mig sem gef kost á mér nú til áframhaldandi stjórnarsetu þá er þetta jafnframt mitt síðasta kjörtímabil náí ég kjöri.

Takk